

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

LA DIADA DE CORPUS.

¡Ay Senyor! ¡Qué monótona, qué pesada es la vida!..
Cada any passa lo mateix: cada any hi ha una diada que se 'n diu Corpus, que 's presenta invariablement ab las mateixas ceremonias, ab las mateixas pompas, ab las mateixas frivolidats.

Cada any en Cornet y Más regira la colecció del Brusi y copia las mateixas gacetillas del any passat, que ja son las del any anterior y aquestas las del any de més enllà y aixis successivament fins al principi dels sigles.

Sempre igual: la salida de los gigantes que son la diversió de la gente menuda.

El huevo que baila en lo sortidor de la Catedral, engrinaldat de flors y de cireras.

La procesion que recorre la carrera marcada, etc.

Sempre la mateixa descripció, las mateixas ideas y las mateixas paraulas. De aqui á uns quants sigles, aixis com are es impossible determinar qui vá ser l' autor del all-y-oli, serà impossible fixar qui ha sigut lo primer que vá escriure aquestas gacetillas destinadas á sortir no més que una vegada á l' any.

La veritat es que sense aquestas gacetillas del Brusi, la festa del Còrpus seria descolorida, s' hi trobaria á faltar alguna cosa, seria com un plat de escudella sense sal.

L' ou ballaria de la mateixa manera sota un dosser de cireras y de flors; pero l' ou d' aquell any no passaria á la Historia.

Sortirian los gegants ab los mateixos vestits de sempre; pero aquella cara enfabada que fan, se tornaria cara de disgust, al veure que 'l gueto de la premsa barcelonesa no 's recordava de dirigirlos un piropo.

La professó faria 'l seu curs ab tot lo seu acompanyament de municipals de caball, gegants, nanos, trampas, ball de bastons, gonfanons y creus de las parroquias, gremis y banderas, ventalls y atxas, empleats y militars, capellans y escolans, arcalde y bisbe; pero aquesta mateixa professó, perdria tota la gracia, tota l' importancia que avuy encare conserva; potser ningú aniria á véurela, si 'l Brusi no l' anunciava.

Hi ha que desenganyarse: la festa de Corpus y 'l Brusi 's completan, com lo foch y l' incens que ván dintre del incenser, al davant de la Custodia. Es precís que 's combinin per treure fumera y perfum.

Pero aixis y tot ¡cóm dejenera la festa del Còrpus!
L' Iglesia la celebra, l' Ajuntament la paga, la població acut á contemplarla, y á pesar de tot no es ni una sombra de lo qu' era en temps dels nostres pares, en aquell temps de la llumanera de quatre brochs en que las familias avants de sopar deyan lo rosari, realisant lo extrany é incomprendible miracle de resar pare-nostres y ave-marias tot fent una bacaina.

¡Aquells si, qu' eran los temps de la fé y del entusiasme religiós!

Llavors Còrpus era la diada d' estrenar vestit, ó sabbas, ó barret. Lo qui en tal diada no estrenava una cosa ó altra no era pás considerat com bon católich.

A la professó, hi havia empentas per anarhi. Lo poble la prenia pèl seu compte, y 'n feya una honra d' aguantar un' atxa ó de dur una bandera ó de portar lo brás d' un tabernacle sobre las espatllas.

Las casas del tránsit s' omplian de amichs y coneguts y si bé en los balcones no sortia la seda y 'l domás com are, sortian llensols blanchs ab fullas de taronger ó llimoner cusidas ó enganxadas, lo qual si no demostra tanta riquesa, indica més cuidado ó més treball.

Després de la professó hi havia refresch: ordinariament xacolate ab secalls, l' última paraula de l' art de la pastisseria d' aquell temps. Un vas d' orxata de xullas refrescada al pou, passava casi com un desenfreno, com un luxu excessiu; als que obravan aixis se 'ls deya que ficavan l' olla gran dintre la xicra.

Y es qu' en aquell temps tot ho absorbia la part espiritual: quan passava la custodia, 'ls fronts tocavan á terra, quan passava 'l bisbe, semblava que passava l' encarnació de Déu sobre la terra, y 'ls fronts que s' havian inclinat, encare no gosavan á alçarse.

Avuy la professó de Corpus atréu á la gent de la mateixa manera que las célebres mascaradas del Gavilán. Tothom hi acut per curiositat, per riure una estona, per tirar ginesta á las noyas macas, per criticar als pochos tipos que ja rancieján y qu' encare sembla que hi van de bona fé, per dir mitja dotzena de xistes... y pare usted de contar.

Molt pochos aficionats á anarhi; molts aficionats á veure 'ls.

En una paraula: lo publich d' are 's riu de la professó.

Tot se fá entre la gent oficial y de oficina. L' empleat xich y l' empleat gros, l' oficial y 'l quefe, lo clero y 'l cabildo, tots los que menján del presupuesto passan revista davant del publich que 'ls paga y que 'ls manté.

—Molt mala déu estar la festa de Còrpus, deya un amich mèu.

—¿Perqué?
—Home ¡qué no véus que l' hi aplican tantas san-goneras!

Aquest any hi he vist á n' en Rius y Taulet substitu-hint á n' en Fontrodona.

Duya una gran créu penjada al pit.
¡Ah! Barcelona la porta sobre las espatllas, y no obstant no vá á la professó á ensenyarla.
Don Joseph Maria hi anava també.
Darrera uns quants patjes l' hi duyan la cadira, per si arribava 'l cas de que 's cansés.

—Pero ¿cóm vols que 's cansi? preguntava l' aludit amich.

—¿Qui sab, pobre bisbe, com are vá carregat ab lo pés de la popularitat!

—¿Qué vols que 'l diga, noy! ¡Encare 'm sembla que hi ha un' altra cosa que l' hi pesa més!

—¿Qu' es?

—Las paraulas de 'n Sagasta y la manera de cumplirlas.

Los gremis apenas estaban representats. Se compren.

Avuy los gremis van escamats, los comissionats de apremis vigilan y podrian embargarlos los ventalls, las atxas, las banderas y 'ls cordons.

En cambi de militars no 'n vulgan més. Semblava que haguessin declarat la professó en estat de siti.

Resúmen.

La diada com sempre.
Baix lo punt de vista religiós, una profanació.
Baix lo punt de vista artístich, un pitafi.
Baix lo punt de vista municipal, uns quants cents duros gastats inutilment, en los moments en que l' Ajuntament pateix de la caixa.

Pero jo ja ho véig, ¡pobre Ajuntament!
Si no 's donava cera á si mateix, ¿qui n' hi donaria?

P. DEL O.

¡MALAVENTURAT QUI ESTA MALALT!

No hi ha mania com la mania de creure 's que un hom está malalt. Molière vá escriure lo *malalt imaginari*. Si no han rigut, llegeixin aquesta obra y jo 'ls asseguro que riurán de debó.

Jo n' hi conegut un de malalt imaginari.
¡Pobre Sr. Lluch! ¡Sempre suspira!..
—¿Pero home per qué suspira d' aquest modo?
—Perque estich malalt.

—¿Y donchs qué té?
—Aqui está 'l *quid* que tinch. ¿Ho sab vosté? Donchs jo tampoch. Si al ménos ho sapigués valdament fós una tassis ó una afecció al cor... ó un càncer á la matris. Al ménos un sab del mal que ha de morir. Pero are...

—¿Y per qué no consulta ab lo metje?
—¡Metjes diu! Papa-dineros. Are mateix hi consultat á tots los que hi ha Barcelona... y ¡qué vol ferhi! no m' entenen lo mal. Tots me despatxan, y jo 'm trobo sempre del mateix modo, si no pitjor. Tots me donan d' alta, y jo vaig més de baixa cada dia.

Lo Sr. Lluch va ferme una relació de tots los metjes que l' havian visitat.

N' havia anat a veure de totes menas: los alópatas l' hi donavan pildoras, polvos y medicinas amargas: l' hi posavan manxiulas y sangoneras, l' hi aplicavan sangrias, y tot era inútil. La extranya enfermetat del Sr. Lluch no 's donava per entesa.

S' havia posat a las ordres dels homeópatas que l' atipavan de globulillos, y no 'n podian sortir. Durant un quant temps va pendre dutxas, y res.

Fins va anar a trobar al capellà de Igualada, a la Santa de Badalona, y a la sonàmbula del carrer Nou de la Rambla. Aquests no l' hi van aliviar lo cos: pero si la butxaca.

Y ab tot y aquest alivio anava pesat y tenia un ma- lestar general y una tristesa que 'l consumia, y encare que tenia gana y menjava molt, no l' hi feya cap profit y pahia malament.

Mentres m' esplicava aquestas desventuras, arribava- vam als Encants.

Lo Sr. Lluch tenia la costum de aturarse a las tau- las de llibres de lance.

Lo primer sobre 'l qual va fixar la vista, era un lli- bre providencial. Semblava que l' havian posat a la venta expressament per ell.

Se titulava: *El médico de si mismo. Tratado completo de medicina doméstica.*

Lo Sr. Lluch va comprarlo sense regatejar: deu rals van demanar, deu rals va darne.

Y mirantlo y remirantlo 'm deya:

—¿No véu? Es l' única cosa que no hi consultat, los llibres. Jo crech qu' es lo millor aixó de medicarse un mateix. Lo cor me dia que aqui hi trobaré un remey.

Y arribavam a la plassa de Palacio, y obría 'l llibre pèl mitj y 's deixava caure sobre un pedris.

Després de llegir un instant, exclamava plé d' ale- gria:

—Vaja, ja ho tinch. Aqui hi ha 'l mèu mal. Escolti, escolti:

Y llegia:

SINTOMAS GENERALES: *Alteraciones del rostro.* Los ojos pierden su brillo y vivacidad y están rodeados de un circulo violáceo...

¿No véu? Com los mèus: jo bè faig ulleras.

Y continuava: «Se contraen las facciones, palidece el rostro, y el cuello se pone algo más abultado y suave.»

Lo senyor Lluch se palpava 'l coll y deya:—Aixó es... aixó es... abultado y suave, jo l' hi tinch.

Y anava llegint:

«Alteraciones digestivas.—El apetito se pervierte, las digestiones son laboriosas. (Encare nò hi pogut pa- hir lo xocolate d' aquest demati), sobrevienen náuseas y vómitos: hay ligero abultamiento en el vientre. (¡Exactel... ¡Exactel...)

«Alteraciones del sistema nervioso.—Se cambia el carácter (Aixó si qu' es veritat): se experimenta lan- guidez y desfallecimiento... (¡Cóm si m' haguessin vist!)

—Pero senyor Lluch vegi quina malaltia es aquesta.

—Are ho veurém, are ho veurém. Calli.

«Todos estos sintomas se observan en la mujer...»

—¿En la dona Sr. Lluch?

—Bè, dona ó home ¿qué tè mes?

«Se observan en la mujer... durante los tres prime- ros meses! ¡¡de sull ¡¡¡embarazo!!!»

Una rialla mèva va acompanyar al llibre del pobre Sr. Lluch, que d' una revolada se 'n va anar a parar a dintre del surtidor.

P. K.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Per mor' de la Senyora Pasqua, la empresa del Prin- cipal va despedirse a la francesa. Haviam quedat que

ens veuriam en una funció feta expresament pera do- nadeu siau. Y la Pasqua en lloch de compa-

nyat 'n va anar al carril... que te vieron ir

per que obri

cució molt ajustada. Respecte a l' obra assegura un senyor que ha escrit una carta al *Diluvio*, que la lle- tra es traduhida del francès y la música també. Jo no m' hi prés la pena de compulsarho: l' únich que se es que l' obra es agradable.

La companyia d' ópera de Novedats es un qua- dro bastant notable. Lo tenor Capelleti ha cantat al Real de Madrid y la prima donna y la contralt son dos artistes de bonas condicions. Al baritono Sr. Putó l' hi tremola la veu, pero 's presenta bè. En suma per una pesseta no 's pot demanar més.

Bè es veritat que a la casa del davant ó siga al *Bon Retiro* ho fan per la meytat del préu, haventse declarat la gran competencia.

—¿Qui no va a l' ópera, ab tantas facilitats?
—Jo, respon un filarmónich.
—¿Y aixó? ¿Donchs qu' espera?
—Que m' hi deixin entrar de franch y 'm paguin lo café.

La companyia notable es la de ball que acaba de debutar al *Tivoli*, combinant los seus espectacles ab una companyia de sarsuela molt rodona. La primera bailarina, Sra. Labuyere es una alhaja. ¿Quina minyona més cayal! Lo primer bailari Spadalini, dona cinch-centas revolucions per minut, y fa uns salts que se 'n va a las bambolinas. Lo cos de ball es un conjunt de cuerpitos buenos, que 'l Sr. Moragas combina ab aquell brillo que 'l caracteriza. No deixin de anar al *Tivoli*.

Una novedat: al teatro Massini hi treballa l' ac- tor Ficarra aquell antich company de la Friggerio. Era italià y se 'ns ha tornat espanyol. Se necessita pit pera ferse paisà nostre... sobre tot en temps de 'n Cam- macho.

Al Circo equestre fora del clown Prósper, no hi ha hagut cap més debut. Lo clown Billi-Hayden conti- nua entretenint al públich; pero no seria mal que fés alguna cosa nova, qu' en la varietat esta 'l gust.

N. N. N.

LA CANSÓ DEL MAL ESTUDIANT.

—Aquest curs vull treure nota, ja que 'ls altres no hi fet res; vull renyir ab la xicota, vull teatros y cafés.
—Farás bè.
—Vaya si ho faré.
—¿Vols vindre al café Suís?
—Si Lluís.
(Lo dilluns comensaré.)

—Cristo, quina modisteta per la Rambla hi ovirat! ¡quins ulls, quina careta! nada, nada, m' ha fletxat.
—¿Y estudiá?
—Vaya si vindrá.
—¿Y a classe? ¿y 'ls determinis?...
—No m' amohinis.
(Per Nadal vull comensá.)

—Ves are quins mal-de-caps al detrás de la Teresa se n' han anat a ca 'n Taps los quartos de la despesa.
—¿Tant se val!
—¿Y sense un rall

—¿Y d' estudis, com aném?
—No 'n parlem fins passat lo Carnaval.

—Al Liceo ja 's prepara puig ve en Massini a cantar, ¡malviate, justament are que jo volia estudiar!
—¿Fés lo gatl'
—Faré bondat.

—Mira que al Juny hi ha un terceto....
—Jo 't prometo quant la Pascua haurá passat....

—¿Avuy fins la rábia 'm cegal! Cristo! ni un blanch ha sortit, miréu qu' es está de pega, tots los quartos m' han fugit.
—Sort vindrá.
—No hi vull pensá.

—¿Qué vols per sortí d' apuros?
—Dom tres duros.
(Ni esma tinch per estudiá.)

dat estátich,

MONEDA DE L' HISTORIA.

ANÉCDOTAS D' HOMES CÉLEBRES.

Darwin, lo sabi naturalista anglés que ha mort fá po- cas senmanas, va rebre un dia una carta de una admi- radora sèva, sabia alemana, en la qual, després de molts elogis, l' hi ofería casarse ab ell.

Junta ab la carta hi havia una fotografia y una sú- plica.

—Fassim lo favor d' enviarme 'l seu retrato.

Darwin va pendre 's la cosa a broma; pero un amich seu s' encarregá de seguir la correspondencia, per di- vertirse.

En tolas las cartas l' alemana l' hi demanava 'l re- trato.

Per últim l' amich va enviarli ab la següent dedica- toria:

«Ja que tant vos hi empenyeu, aquí va 'l mèu retra- to. Lo fotógrafo va favorirme un xiquet massa: vos ho adverteixo en lo moment de jurarvos que 'us estimaré eternament».

La fotografia representava un orangutan, penjat per la qua a la branca de un arbre.

Una frase de Luis XVIII de Fransa, que com es sa- but tenia al músich austriach Rapp en la seva cort.

Acabava de arribar la noticia de la mort del empe- rador de Austria y Rapp ab las llàgrimas als ulls va retirar-se a una finestra a fi de plorar ab més desahogo.

Vina aquí va dirli 'l rey ¿perqué t' amagas? Sols una cosa desitjo, amich Rapp, y es que 'l dia que 'm mori jo, ploris de la mateixa manera.

ESQUELLOTS.

La Diputació provincial ha acordat dirigir-se al go- bern contra 'l restabliment de la base quinta.

Tota la diputació ha estat conforme. Menos dos senyors: lo Sr. Prats y Monfredí.

Per aixó aquests dos diputats son proteccionistas. Proteccionistas del govern.

Aixó 'm recorda la frase del general Baldrich a n' en Sagasta:

—Tots ho som de proteccionistas, ab l' única dife- rencia que vostre es proteccionista dels francesos y jo soch proteccionista dels espanyols.

Ja ho deya en Campoamor: «Todo es segun el color del cristal con que se mira».

Y hi ha qui no sab veure aquestas cosas, sinó a tra- vés del cristall de una copa plena de Champagne.

Un' altra frase de 'n Bialó. Parlavan en lo Saó de conferencias de la qüestió dels productors, y un diputat deya:

—Tant dret com pegan tenir los productors, tenim los consumidores, y per lo mateix no s' ha de protegir- als uns en detriment dels altres. Nosaltres los consu- midors...

—¿Consumidores!... va interrompre en Baldrich... ¡Ustedes consumidores!... Si ustedes no consumen más que el tiempo!

A Vallcarca, carrer dels Penitents s' ha descubert un dipòsit d' armas de foch.

¿Al carrer dels Penitents y armas de foch?... ¡Paciencial! Potser seran instruments de oració y de penitencia.

Un cotxero de la tranvia de Gracia y un dels cotxes Ripert disputavan acaloradament davant del Teatro de Novedats

Desseguida va formarse un grupo. Y no faltava qui deya:

—A veure, a veure si 's clavaran un tiro.

Pero no van passar de disputas. Y en estas disputas llegóse allí un caco.

Y s' en va endur lo rellotje de un dels curiosos, y després vingué un municipal y se 'n va endur al caco. Lo atxurador devia dir:—¿Com que 'l rellotje no 'l feya servir, vaig creure que me 'l podia endur.

Y si es que van lligarlo, deya:—Tè, are en lloch de donar corda al rellotje me 'n donan a mi.

rint lo diari: de España de a 25 pese- ha de fer per co

Per Corpus l' Ajuntament fá ballar l' ou; pero 'ls demés dias de l' any 'ns l' amaga.